MARKKINAOIKEUS
MARKNADSDOMSTOLEN

Lausunto

25.10.2018 Dnro H 00366/18

Eduskunnan lakivaliokunnalle

Asia:	Lausunto Hallituksen esityksestä Tuomioistuinvirastoa koskevaksi lainsäädännöksi; HE 136/2018 vp
Viite:	Lausuntopyyntö 12.10.2018
Kuuleminen:	25.10.2018 klo 10.00
Lausunto:	Markkinaoikeus kannattaa lämpimästi hallituksen esitystä. On periaatteellisesti oikein, että tuomioistuinlaitoksen keskushallintoviranomaisen tehtävistä huolehtii itsenäinen ja tuomarijohtoinen Tuomioistuinvirasto oikeusministeriön sijaan. On kuitenkin hyvä todeta, että nykyjärjestelmässäkään, jossa näistä tehtävistä huolehtii oikeusministeriö, ei ole ollut tuomioistuimien itsenäisyyden ja riippumattomuuden kannalta käytännön ongelmia tai epäkohtia. Monista hallituksen esityksen yksityiskohdista voi ajatella toisinkin kuin esityksessä on tehty. Itse esimerkiksi ajattelin toimikunnassa ja edelleenkin, että esitettyä suppeampi ja johtamiskokemusta paremmin edustava johtokunta olisi parempi vaihtoehto kuin esityksessä ehdotettu kahdeksan jäsentä, jotka pääosin edustavat tuomioistuinlinjoja tai henkilöstöä. Johtokuntaan pitäisi valikoitua henkilöitä, joilla on kykyä ja halua edistää kokonaisuuden etua. Henkilöllä, joka on tullut nimitetyksi tietyn ryhmän edustajana, on taipumus ajaa oman taustaryhmänsä etua kokonaisuuden kustannuksella. Pitäydyn lausunnossa kuitenkin vain kahteen asiaan. Tuomioistuinviraston on kaavailtu toimivan noin neljän miljoonan euron toimintamenoilla ja noin 45 henkilöstömäärällä. Kuten hallituksen esityksessäkin todetaan, tämä on huomattavasti vähemmän kuin verrokkivaltioissa (s. 36.). Tuomioistuinvirastolta odotetaan merkittäviä tukitoimia tuomioistuimien toiminnoille. Mikäli virasto perustetaan nyt kaavailluilla resursseilla varustettuna, virasto ei kykene huolehtimaan odotusten mukaisesti kaikista tehtävistään.

Markkinaoikeus Radanrakentajantie 5, 00520 Helsinki, Puhelin 029 564 3300, Faksi 029 564 3314, markkinaoikeus@oikeus.fi, www.markkinaoikeus.fi

Marknadsdomstolen Banbyggarvägen 5, 00520 Helsingfors, Telefon 029 564 3300, Fax 029 564 3314, markkinaoikeus@oikeus.fi, www.marknadsdomstolen.fi

Tuomioistuinviraston perustamista valmistellut toimikunta ehdotti, että koska virasto huolehtisi voimavarojen jakamisesta tuomioistuimille, virastolle siirtyisi myös virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen, muuttamiseen ja siirtämiseen liittyvä toimivalta. Oikeusministeriössä tapahtuneen valmistelun jälkeen hallituksen esityksessä esitetään nyt, että virkojen perustaminen, lakkauttamiseen, muuttamiseen ja siirtämiseen liittyvä toimivalta säilyisi oikeusministeriössä. Esitystä ei ole perusteltu muutoin kuin toteamalla ”--- virkajärjestelyoikeuksia ei ole yleensä siirretty uusille virastoille heti” (s. 27.).

Tuomioistuinviraston keskeisiin tehtäviin kuuluisi vuotuisten tulosneuvottelujen käyminen kunkin tuomioistuimen kanssa. Tulosneuvotteluissa sovitaan, minkä määrän ratkaisuja tuomioistuin sitoutuu ratkaisemaan ja minkä suuruisen henkilöstön ja toimintamenomäärärahan tuomioistuin saa tämän tavoitteen toteuttamiseen. Mikäli virastolla ei ole virkajärjestelyoikeuksia, ei se kykene käymään täysimääräisesti tulosneuvottelujakaan. Jotta virasto kykenisi huolehtimaan tehtävistään, virkojen perustamiseen, lakkauttamiseen, muuttamiseen ja siirtämiseen liittyvä toimivalta tulee ehdottomasti keskittää virastolle. Tästä tulisi säätää hallituksen esityksen tuomioistuinvirastoa koskevan 19 a luvun 6 pykälässä, jossa luetellaan johtokunnan tehtävät.

Kimmo Mikkola
Markkinaoikeuden ylituomari